

INVENTURA
NOVÉ, DOPLNENÉ VYDANIE

ANDREJ HRYC

ANDREJ HRYC

ANDREJ HRYC

ENTURA
VÉ, DOPLNENÉ VYDANIE

slovar

INVENTÚRA:

	7	Padni, komu padni
1944 – 1971	10	Dievča s gitarou
	22	Byt na Kuzmányho ulici
	28	Škola
	49	Cesty
1972 – 1977	84	Košice
	94	Z vojny do divadla
	107	Veronika
	125	Posledná obeť VOŠR
1978 – 1988	132	Návrat do Bratislavy
	138	Nová adresa
	145	Odrazu bez otca
	151	Náš dvor
	154	Železný kapitán
	162	Kto chce s vlkmi žiť
	167	Zlý sen
	172	Angažmán na Novej scéne
	174	Môj život s papalášmi 1
	180	Za kulisami
	186	Môj život s papalášmi 2
	191	Domov
1989 – 1999	198	Prevrat
	203	Drink in Gallery Andy
	205	Prečo nie som v Hollywoode
	210	Rádio Twist
	223	Stretnutie s Pavlom Polanským
	229	Zmluva s Majským
	244	Tragédia v hoteli
	246	Zločin a trest vo Svätej zemi

250	Únos prezidentovho syna
251	Keď majú toto, majú aj iné
259	Kto háji záujmy demokratického Slovenska?
266	Lepší Fagin v hrsti ako Fidlikant na streche
268	Kľúče od Markízy
269	Môžem sa naňho vysrať
271	Seychelská stávka
277	Karlove Vary '98 – Rivers of Babylon
281	Rapošov podraz
285	Veľká noc v Paríži
287	Výberové konanie

2000 – 2012

292	Pán prezident nikoho neprijíma
295	Ako Horehronci ku golfu prišli
298	Najväčšia chyba môjho života
304	Posledný zápas
307	Investor z Budapešti
311	Podlá finta
318	Voľný pád
323	Tanec s politikmi
336	Rodinná rozlúčka s Novou scénou
343	Popularita
345	Z núdze cnosť
347	Druhý útek z hrobárovej lopaty
350	Muzikálový Mount Everest
357	Hugov odchod
360	Ďakujem

2013 –

364	Prečo pokračujem
366	Prípud Cinkota
371	Čiara/The Line
383	Oscarová odysea
390	Niečo musíme zmeniť
393	Môže za to Facebook

Padni, komu padni

Písať o sebe a o ľuďoch, s ktorými sa človek v živote stretol a ktorí tak či onak ovplyvnili jeho vývoj, konanie, vzdelanie, rozhľad, kariéru a osud, ktorí ho svojou existenciou niekam posunuli alebo naopak pribzdili jeho vzlet, ktorí ho zištne či nezištne podporovali alebo mu hádzali polená pod nohy, ktorí mu svojou podporou a obdivom dodávali silu zdolávať prekážky alebo mu vedome škodili a svojou snahou pošliapať a zničiť všetko, čo vybudoval, ho len vyprovokovali k zvýšenej aktivite, teda písať o týchto ľuďoch je ťažké. Je to vlastne inventúra, rekapitulácia, vysvetľovanie postojov a mnohokrát, áno, aj vyrovnávanie účtov. To je naozaj ťažká úloha. Niektorí z nich už nie sú na tomto svete a nemôžu sa brániť – a napriek tomu, že sa hovorí, že o mŕtvych len dobre, vždy sa to nedá. Rany, ktoré človeku mnohí z nich uštedrili, bolia i po rokoch a v niekto-

Rudo Sikora: „To je on!“

rých prípadoch sú ich následky fatálne. Dá sa o tom nehovoriť? Je veľa ľudí, ktorých v tejto knihe spomeniem napriek tomu, že keď ich občas stretávam na ulici alebo pri rôznych spoločenských príležitostiach, nestoja mi ani za pohľad. Z rôznych príčin nimi pohrdam, vlastne by mi nemali stáť ani za zmienku, možno by som sa mohol a aj mal povzniesť nad ich úbohú existenciu, ale ako inak si s nimi vyrovnáť účty? Nie som z tých, čo si svoje krivdy, nešťastia, prehry a víťazstvá nechávajú pre seba a utápajú sa v sebaľútnosti a sebatrýzni. Ja chcem hovoriť. Nuž a tak spomeniem celú plejádu ľudí, svojich spolužiakov, učiteľov, kamarátov, kolegov, spolupracovníkov i mne podriadených osôb. Svojich priateľov, svoje lásky i tých, ktorých by som najradšej utopil v lyžičke vody. Každý z nich sa podpísal na vývoji môjho života, na formovaní môjho charakteru. Každý z nich prispel svojím dielom k tomu, že som dnes taký, aký som, so všetkými nedostatkami i kladmi. Určite touto knihou preletí množstvo vášne, lásky i nenávisť, vznešenosti, ale aj špiny a úbohosti, sem-tam i podvod a zločin, ale taký je život. Svojím spôsobom budem všetkých, ktorých tu spomeniem, hodnotiť, písať im „kádrový posudok“. Možno mnohým z nich vo svojej úprimnosti ublížim. Kto vie? Nie je to ľahká úloha, ale keď som sa dal na vojnu, musím bojovať. Rozhodol som sa však bojovať čestne. Nebudem si vymýšľať. Napíšem všetko tak, ako sa to udialo, a napíšem aj, čo si o tom myslím. Viem, že to možno niekedy nebude stopercentne spravodlivé a správne, ale hodnotenia sú aj pri všetkej snahe vždy subjektívne. Všetko, čo tu spomeniem, však pramení z môjho čistého vnútra. Nie je v tom žiadny kalkul ani snaha niekomu ublížiť alebo ho poškodiť. Ak sa to tu a tam niekomu zdá, bude to preto, že chcem písať čistú pravdu. *Padni, komu padni.*

944-1197

Dievča s gitarou

V septembri roku 1939 obsadili nemecké vojská Varšavu. Dionizy (Waledyński), metropolita Poľskej pravoslávnej cirkvi, okamžite dostal domáce väzenie. Iste to nebolo začínajúce sa babie leto, čo o rok neskôr, v pondelok 23. septembra 1940, inšpirovalo generálneho guvernéra Poľska Hansa Franka, aby si dal hlavu pravoslávnej cirkvi predviesť do kráľovského sídla v krakovskom Waweli. Dnes už nikto nevie, o čom sa vtedy tí dvaja rozprávali, faktom však ostáva, že po tomto stretnutí „pán života a smrti“ v Poľsku zrušil báťuškovi Dionizimu domácu väzbu a „láskavo“ mu dovolil vrátiť sa do úradu a vykonávať svoje náboženské poslanie. Metropolita Dionizy využil túto možnosť a vytvoril s nemeckou okupačnou správou istý modus vivendi, čo mu umožnilo, aby počas nasledujúcich štyroch rokov chránil príslušníkov pravoslávnej cirkvi v Poľsku, ako sa len dalo.

Červená armáda bola od septembra 1944 vo Varšave zakopaná na pravom brehu rieky Visla. Nepriateľov od seba oddeľovala len rieka. Úradovňa Hlavného ríšskeho bezpečnostného úradu vo Varšave na jar 1944 zistila, že príslušníci NKVD dostali rozkaz uniesť z Varšavy špičku Poľskej pravoslávnej cirkvi. Metropolita Dionizy, ktorý podobne ako celý episkopát Bieloruskej pravoslávnej cirkvi odmietal spoluprácu s moskovským patriarchátom, ovládaným boľševikmi, a jeho dvaja arcibiskupi Iľarion a Palladiusz sa ocitli v smrteľnom nebezpečenstve. Hrozilo im, že za „spoluprácu“ s nemeckými okupačnými úradmi sa im Sovieti pomstia...

Chýba pár dní do konca júna 1944. Je pol desiatej ráno. Úplné bezvetrie. Stromy lemujúce cestu na varšavskú hlavnú železničnú stanicu nepohnuto stoja, vyzierajú ako namaľované. Svieti slnko a ulica je skoro vymretá – nebyť dvoch hliadok nemeckej poľnej polície a niekoľkých ľudí, ktorí sa s pohľadom upretým na dlažbu kamsi ponáhľajú, vyzeralo by to ako neďeľa.

K staničnej budove sa blíži mladá, nápadne pekná Poľka v letných šatočkách, s turistickým ruksakom a gitarou na chrbte. Je to Marysia Marczuk. Zastaví ju vojenský policajt s veľkým plechovým štítkom na krku

a s odisteným samopalom. Dievča mu podáva doklady. Policajt skontroluje preukaz s vydarenou fotografiou a skúma papier, ktorý je doň vložený. Je to „veľmi dobrá“ priepustka: povolávací rozkaz Úradu generálneho splnomocnenca pre pracovné nasadenie na nástup na nútené práce v Nemecku. Transport má odísť zajtra večer. Vojak sa uskrnie, so zmyselným úsmevom si prezrie peknú mladú ženu, zasalutuje a vracia jej doklady so slovami: „Gute Fahrt!“

Marysia Marczuk, absolventka
Učiteľského ústavu v Siedlciach

Po otcovi, ktorý je pôvodom Rus, je dvadsaťtriročná absolventka učiteľského ústavu Marysia Marczuk pravoslávneho vyznania. Tak ako jej matka aj ona trávila každú nedeľu a všetky cirkevné sviatky na chóre pravoslávneho kostola v Siedlciach, mestečku vo východnom Poľsku, kde obe spievali v cirkevnom zbore. Marysia, ktorú okupácia zastihla vo Varšave, navštevovala aj tamojší pravoslávny kostol, kde sa so svojím krásnym hlasom hneď stala posilou cirkevného zboru.

Minulú nedeľu po omši, už s povolávacím rozkazom vo vrecku, si vypočula rozhovor dvoch kolegýň v zbore, z ktorého zistila, že varšavský pravoslávny metropolita dostal od nemeckej brannej moci povolenie pripojiť sa k episkopátu Bieloruskej pravoslávnej cirkvi a vystahovať sa do Švajčiarska. Najvyšší príslušníci poľskej pravoslávnej cirkevnej hierarchie s rodinami sa teraz zhromažďujú na železničnej stanici a nastupujú do špeciálneho „pravoslávneho“ vlaku, ktorý má odísť podvečer. Každý cestujúci má špeciálne povolenie. Marysia má vo vrecku povolávací rozkaz na nemecký transport opačným smerom a tri možnosti: podrobiť sa rozkazu, čo neveští nič dobré, neuposlúchnuť ho a prejsť do ilegality, alebo – posledná možnosť, ktorú jej zoslal azda sám Boh – pokúsiť sa dostať do „pravoslávneho“ vlaku. Povolávací rozkaz je priepustkou na stanicu. Kontrolu pri vchode uprosí, aby ju pustili do čakárne, kde „mieni prečkať čas do odchodu nemeckého transportu“, a keďže má trvalý pobyt v Siedlciach, vojaci ju pustia do objektu stanice. Hlavičkový papier nemeckej brannej moci bol univerzálny. Povolávací rozkaz

Marysia na poli svojho otca
v rodnej Swistoczci

na nútené práce v Nemecku a povolenie nastúpiť do špeciálneho vlaku sa líšili len v textovej časti, ríšska orlica s hákovým krížom v záhlaví dokumentov bola rovnaká; zo vzdialenosti dvoch metrov sa tieto dva doklady nedali rozoznať. Mladej Poľke sa podarilo prejsť kontrolou, zamiešala sa medzi rodiny pravoslávnych kňazov, a keďže ju všetci poznali z kostola, prepašovali ju so sebou do vlaku, ktorý podvečer odišiel z Varšavy smerom na juh, na Slovensko. O niekoľko týždňov neskôr vypuklo vo Varšave povstanie, ktoré sa skončilo úplným zničením mesta a vyvraždením väčšiny jeho obyvateľstva.

Po prechode poľsko-slovenských hraníc zastal špeciálny vlak, ktorý mal len tri vozne, v Poprade. Predstavitelia slovenskej vlády po dohode s cirkvou ubytovali jeho cestujúcich na prechodný čas, kým sa vybaví formality spojené s prechodom vlaku cez územie „tisícročnej ríše“ do Švajčiarska, v rekreačných zariadeniach vo Vysokých Tatrách. Uprostred vojnového šialenstva našli títo utečenci v Tatrách na chvíľu nečakaný rajský pokoj.

Syn hlavného školského inšpektora na Podkarpatskej Rusi, úspešný tridsaťdvaročný veľkoobchodník s drevom, dlho hľadal sám seba. Keď mal dvadsať rokov, zapísal sa v deň svojich menín v apríli 1932 na Lekársku fakultu Univerzity Komenského v Bratislave, aby v polovici prvého semestra prestúpil na Univerzitu Karlovu v Prahe. Škola ho zrejme veľmi nebavila; prostredie pražských kabaretov, šantánov a kasín bolo pre mladíka z Podkarpatskej Rusi iste zaujímavejšie ako pitevňa na „Universitas Carolina Pragensis“. Zámožný otec posielal apanáž pravidelne, a tak boli ďalšie tri semestre, preflámované v spoločnosti istého Deža Hoffmanna, študenta žurnalistiky z Banskej Štiavnice, s ktorým sa delil o privát a ktorý sa o polstoročie neskôr preslávil ako osobný fotograf famózných Beatles, iste veľmi veselý. Lenže dovtedy sa chodí s krčahom po vodu... kým hlavný školský inšpektor Ján Hryc nepríde služobne do Prahy, kde prekvapený pochopí, že z jeho syna lekár nebude. Finančné toky v tej chvíli vyschli

Môj dedo Ján Hryc

Maturitná fotografia Vojtecha
(Bélu) Hryca

Študent medicíny v Prahe

a náš podarený medik sa musel vrátiť do rodičovského domu v Berehove. Vo veľmi zložitej politickej situácii chvíľu pracoval na školskom inšpektoráte v Mukačeve a v roku 1938 zložil skúšku učiteľskej spôsobilosti pre základnú školu. Jablko však padlo od stromu dosť ďaleko. Syna školského inšpektora edukačná činnosť vôbec nezaujala, a tak hneď na druhý deň potom, ako maďarské vojská 15. marca 1939 obsadili Podkarpatskú Rus, utiekol do Bratislavy. V hlavnom meste nového štátu začal pracovať ako účtovný elév na Krajinskom úrade. Ani tu sa dlho nezdržal – počítať cudzie peniaze sa mu veľmi nechcelo. Prebudil sa v ňom obchodný duch a začal podnikáť. Zakrátko už plával v drevárskom biznise ako štika v rybníku.

Niekedy začiatkom augusta 1944, bolo to v piatok popoludní, prerušil v Poprade služobnú cestu. Vystúpil z rýchlíka z Košíc do hlavného mesta a vybral sa za svojou partiou stráviť víkend v Tatranskej Lomnici. Grandhotel Praha bol od svojho otvorenia v roku 1905 pre ľudí, ktorí na to mali, vyhľadávaným miestom na trávenie voľného času. Vojtech Hryc, prezývaný Béla, ho navštevoval často s priateľkami alebo s partiou. Jediný popradský taxík ho doviezol k terase hotela, kde už bolo veselo.

Na druhý deň ráno vyšiel Béla s cigaretkou v ústach z vestibulu hotela a pešo sa vybral po ceste dole kopcom do Lomnice. Mal namierené na miestnu poštu, pretože chcel telegramom potvrdiť objednávku dreva na výrobu podvalov pre železničnú spoločnosť, ktorú deň predtým dohodovoril telefonicky. Poštu otvárali o desiatej a on prechádzku nutne potreboval, aby si prevetral hlavu. Uzavretie výhodného obchodu oslavoval s kamarátmi bujarým večierkom, ktorý sa skončil až v skorých ranných hodinách v poľovníckom salóniku hotela. Víkend sa začal úspešne.

Jeho myšlienky odrazu prerušil zvuk gitary. Z neďalekého liečebného domu bolo počuť záдумčivú melódiu. Ku gitare sa pridala ženský hlas. Príjemný mezzosoprán spieval po rusky clivú baladu. Béla vyšiel spoza rohu liečebného domu na hlavnú cestu a uvidel, že na prvom poschodí liečebne sedí na zábradlí terasy dievča s gitarou v rukách. Spievalo ľuďom, ktorí sedeli na ležadlách na slnku a opaľovali sa. Béla bol mužom činu a večer už strávil v spoločnosti krásnej Marysie.

Krátko pred vypuknutím Slovenského národného povstania sa poľský „pravoslávny transport“ zastavil v Bratislave. Trosky po bombardovaní Apolky už poupratovali a mesto, ktoré inak vojna takmer vôbec nepoznala, Marysiu očarilo. Milí ľudia a príbuzný jazyk, ktorému rozumela, sympatie k mestu len znásobili. „Papiere“, ako vieme, nemala v poriadku a nedala sa predpokladať, že by si to nemecké úrady pri prechode ríšou nevšímali. Vojtech Béla Hryc preto presvedčil mladú Poľku, aby nepokračovala v ceste do Švajčiarska. Vybavil jej ubytovanie a našiel prácu. Hlavným argumentom sa však zrejme stal zásnubný prsteň, ktorý jej mladý obchodník počas jedného z večierkov nastokol na prst.

„Krásne dievča s gitarou“ vo svadobných šatách križovalo v sprievode

Mestský notársky úrad v Bratislave.

Číslo: 5015/III-1943.

Živnostenský list.

Pán Vojtech H r y c

narodený(á) dňa 7. VII. 1912. v Rudlove okr. Vranov n/Toplou.

slovenský

štátny príslušník,

bytom v Bratislave, ul. Paulíny Tótha 14, ohlásil(a)

dňa 3. VIII. 1942 pod číslom 57206/42, že bude prevádzať

v Bratislave, na ul. Paulíny Tótha číslo 14

živnostenský (o b c h o d)

----- s dreptom bez skladu -----

Béla a Mária – svadobné fotografie z ateliéru Rembrandt
na Panskej ulici v Bratislave, január 1945

svojho manžela a niekoľkých priateľov Hviezdoslavovo námestie v Bratislave. Vo fotoateliéri Rembrandt na Panskej ulici im pred chvíľou spravili svadobné fotografie a v zimnej záhrade hotela Carlton ich čakala svadobná hostina. Bol predposledný januárový deň roku 1945.

O tri mesiace neskôr sa Bratislava spamätáva z prechodu frontu. V meste je veľa vojenskej techniky, polozrúcané domy. Cez pontónový most prechádzajú na pravý breh Dunaja do Petržalky kolóny áut Červenej armády, aby pokračovali v bojovej ceste do Viedne.

Je skoré ráno a na dvere bytu na Kúpeľnej ulici dopadajú silné údery. Mladý muž si chvatne oblieka župan a upokojuje manželku, ktorú neobvyklý hluk prebudil tiež. Dvere sa s rachotom rozletia a do bytu vrazia traja sovietski vojaci so samopalmi a kapitán NKVD s revolverom spolu so slovenským tlmočníkom, ktorého mladý muž poznal pod menom Gartner. „Vojtech Gryc? Zatykam vás pre podozrenie z kolaborácie s fašistickým zachvatčikom! Oblečte sa, pôjdete s nami!“ povie skomolenou slovenčinou jeden z Rusov.

V byte nastalo hrobové ticho. Počúť len zúfaly plač mladej ženy, tmelný ešte teplým vankúšom jej manžela. Čo s ňou teraz bude? Čerstvo vydatá cudzinka bez znalosti jazyka, bez rodiny, len s hŕstkou manželových priateľov. Na druhý deň jej na veliteľstve sovietskych vojsk oznamujú, že

Mladý obchodník so svojou peknou manželkou

V kúpeľoch Sliach v roku 1946

jej manžela odviezli na vyšetrovanie do Rakúska. Nikto nevie, kedy a či vôbec sa vráti. Bolo 8. apríla 1945.

Dva mesiace nato neskoro popoludní. Zmráka sa. Mária sedí v obývačke bytu na Kúpeľnej ulici vo vysokom kresle, kde sedával jej manžel. Pije kávu a s cigaretou v ruke lúšti slovenské texty pod fotografiami v nejakom obrázkovom časopise. Gramofón hrá s typickým praskaním Chopinovu klavírnú sonátu. Odrazu sa ozve známy signál bytového zvončeka. Pred dverami stojí zarastený Béla v špinavom vojenskom svetri. Padnú si do náručia.

O desať dní Bélu opäť zatýkajú a odvádzajú, tentoraz k Dvom levom a odtiaľ do Justičáku.

Ľudská zloba a závišť nepoznajú medze. Sedem a pol mesiaca vo vyšetrovacej väzbe na základe udania nejakého suseda, ktorému prekážala vyššia životná úroveň mladého obchodníka a jeho krásnej manželky. Vyše pol roka neustáleho dokazovania neviny. Našťastie s dobrým koncom. Béla Hryc iba kupoval a predával drevo. Kupoval od toho, kto chcel predať, a predával tomu, kto chcel kúpiť. Nič viac a nič menej. Obvinenie z kolaborácie sa nepotvrdilo. Manželku však počas jeho väzby vyhodili z bytu, zariadenie niekto rozkradol...

Koncom januára 1946 sa Béla Hryc vracia domov. Po prepustení bez jediného slova ospravedlnenia mu nové úrady obnovujú „slovakštátovský“ živnostenský list a život ide ďalej. Treba obnoviť krajinu, obchody sa rozbehli.

Deviateho novembra 1946 sa v novom byte vo vile na Kuzmányho ulici číslo 7 narodil mladým manželom syn Michal. Tridsaštyriročný „starý“ Hryc je od šťastia bez seba. V práci sa mu darí a dedič je na svete.

Začiatkom decembra 1947 doviezol Béla domov nádhernú vianočnú jedličku. Keď malý Miško zaspal, sadol si úspešný obchodník s drevom v krátkom zamatovom domácom saku, šitom na mieru, k rádiu. Dejú sa divné veci. Politická situácia v štáte je nezvyčajne napätá. Informácií je málo, ale jedno je isté, v Prahe to vrije. Jemu idú obchody dobre, ale firmy v brandži sa zatvárajú, väčšina konkurencie sa sťahuje preč z krajiny. Od obchodného radcu brazílskej ambasády vo Viedni dostáva Béla Hryc ponuku, aby pomohol rozvinúť drevársky priemysel v Brazílii. Mária je nadšená. Béla nie. Argumentuje chabo – neznalosťou portugalčiny. Českí komunisti už intrigujú vo veľkom a Mária má z komunizmu strach. Béla s uchom priloženým k rádiu hovorí: „Neboj sa, Marika, tento cirkus môže trvať tak dva-tri mesiace. Ja som sa narodil tu, v tejto krajine, prečo by som mal odtiaľto utekať...“ Na Vianoce 1947 ešte netuší, ako fatálne sa mylíl.

Už v polovici roku 1948 uvalil komunistický režim na Hrycovu pílu v Oravskom Bielom Potoku štátnu správu a zrušil mu živnostenský list.

Správa väznic krajského súdu v Bratislave

Číslo 228 z. k./1945.

Prepustný list.

Hryc Vojtech

narodil sa dňa 7. VII. 1912 v Radvlove

prilnošený do Čičavy, okres Vianor n/Topa

bol podľa Tlač. 297/45 zo dňa 29. I. 1946

dnešným dňom o hod. prepustený na slobodu.

v Bratislave dňa 30. I. 1946.

Správa väznic: *[Signature]*

Čís. skl. 698
Miesto kachľárensk. v Káčiniach 1030-38

31. Prepustný list

Prepúšťací list z väzby
30. januára 1946

DIEŇMOM BRATISLAVSKÉHO OCHRANNÍCTVA
PRÍRODOVEDY A ZEMIS
BRATISLAVA, DNEŠNÝCH 30. JANUÁRA 1946

Č. 228/45 z. k. / 1945.

Preverenie podľa § 10 zákona o ochrannom obchodníctve sa vykonalo

koncom II. štvrtročia, ktorý sa uskutočnil predtým

Auditor a po preverení konal, dr. jur. FAJANKA JUDIT

Preverenie uskutočnil: štátny zamestnanec JUD. DR. ŠTEFAN ŠTEFAN

číslo 228/45 z. k. / 1945.

dňa 29. I. 1946 v Bratislave

PREVERENÉ

Týmto vyhlásenie overené a oznámené, ktoré je záväznou časťou príslušného zákona.

I. Miesto: Bratislava

II. Miesto: Vianor n/Topa

III. Miesto: Čičava

IV. Miesto: Vianor n/Topa

Dr. Ochrannom Obchodníctva

[Signatures]

Protokol o osobnej
spoľahlivosti z 2. februára 1946

Obchody sa skončili. Odísť s dvojročným synom cez prísne stráženú hranicu sa už nedá. Našťastie, Béla po vojne veľmi neveril bankám a podstatnú časť svojich financií dobre chránil v tajnom trezore. Rodina začala žiť z podstaty. Béla stále naivne veril, že sa situácia vráti do starých koľají, že Spojenci nenechajú Československo v Stalinových pazúroch.

V Bratislave bola už od čias prvej republiky veľmi silná ruská emigrantská enkláva. Niekoľkým bielogvardejským oficerom, lekárom, právnikom a vysokoškolským profesorom sa podarilo utiecť pred boľševikmi a usadili sa aj s rodinami v Bratislave. Samozrejme, centrom tejto skupiny bola pravoslávna cirkev.

A tak Marysia – Mária, verná rodinnej tradícii, opäť spieva nádherné pravoslávne liturgické piesne v cirkevnom zbore a v moderne zariadenom byte na Kuzmányho ulici, plnom obrazov a starožitností, sa po večeroch stretáva spoločnosť ruských emigrantov. Béla je prvotriedny hosťiteľ, ešte stále na to má. Aj po prvom výročí „víťazného februára“ ešte žije nádej na zmenu režimu. Uprostred tohto smutného veselí Mária opäť prichádza do po-

Otec za svojím pracovným stolom. Mramorová písacia súprava a zošívacia na papier sú jediné predmety, čo ostali po jeho firme, a dnes sú na mojom stole.

Môj vždy elegantný otec kdesi v meste

Otcova píla v Oravskom Bielom Potoku pracovala bezchybne.

Mama (vpravo) s našou pomocnicou Agnes

žehnaného stavu a v posledný novembrový deň roku 1949, opäť v byte na Kuzmányho ulici, porodí druhého syna. Dali mu meno Andrej.

V nádhernej záhrade okolo vily spí v kočíku malý Andrejko, štyriapolročný Miško pobehuje po tráve a hrá sa s Agnes, mladou Maďarkou, ktorá pomáha Márii v domácnosti. Komunizmus pomaly zožiera československú demokraciu, ale u Hrycovcov je ešte stále veselo. Loď sa pomaly potápa, ale orchester na palube ešte stále hrá argentínske tango. Večierky sú na dennom poriadku, veď prečo nie? Treba si užívať život.

Pravda, Vojtech Hryc sa po komunistickom puči musí zamestnať. Najprv zakotví v štátnom podniku Drevoindustria, krátko nato v Stavoindustrii. Ako drevársky referent musí veľa cestovať, ale soboty a nedele patria rodine a kamarátom. Nie dlho. Po náhlejšej tragickej smrti prvorodeného syna v júli 1952 mení zamestnanie a stáva sa plánovačom vo Výskumnom ústave vodohospodárskom v Bratislave, aby už nemusel cestovať a mohol byť poruke smútiacej manželke. V dôsledku rodinnej tragédie sa nádherný dom pod Slavínom utápa v smútku. Rápidne sa zhoršuje finančná situácia mladej rodiny. Zlodejská komunistická výmena peňazí 1. júna 1953 je posledným klincom do rakvy ich rozpočtu. Už si nemôžu dovoliť pomocnicu v domácnosti a Agnes sa s plačom vracia do Komárna. Bývalý kapitalista sa stáva trňom v oku boľševickým kádrovákam, ľudovo-demokratické zriadenie oňho nemá záujem. Ústavný plánovač dostáva